

VERSLAG

Eindrapport

Tijdschriften in the picture. Digitale ontsluiting van periodieken via Wikimedia platformen en voorbereiding van toekomstige digitalisering

Tijdschriften en kranten uit de KADOC-collectie werden in dit project (2021-2023) onder handen genomen. Ten eerste werden achterstanden weggewerkt en nieuwe titels ontsloten. Ten tweede werden verzamelde data van alle titels in de periodiekencollectie in het publiek domein verspreid als linked open data, waarvan een afgebakende set met afbeelding en Wikipedia-artikel. Ten derde werd op zoek gegaan naar efficiëntere manieren om bijkomende gegevens te verzamelen, in functie van toekomstige digitalisering van deze collectie.

Hieronder worden al deze elementen verder besproken en wordt een overzicht gegeven van de communicatie over het project en zijn resultaten.

1 Wegwerken achterstand collectieregistratie

Bij aanvang werd als doel gesteld om tussen 82 en 110 verhuisdozen periodieken, zijnde tijdschriften en kranten, te registreren in de eigen (online)catalogus en ODIS. Dit bleek een correcte inschatting. Eind 2023 stonden 111 geleegde dozen op de teller. In de aanvraag was er sprake van potentieel 916 titels, maar dat bleek dan weer een onderschatting. Uiteindelijk werden er 1667 nieuwe periodieken opgenomen en werden 768 bestaande titels aangevuld in twee jaar tijd. Dit hoge aantal is te verklaren door de verwerking van vele kleinere reeksen lokale uitgaven in het eerste projectjaar. Dit vormt een mooi startpunt om deze reeksen de komende jaren verder te vervolledigen en biedt toch al een goede houvast om de lokale invulling van initiatieven te concretiseren in onderzoek.

Een blik op de diversiteit van de nieuwe titels kan je terugvinden op de projectpagina, waar thematisch enkele nieuwe aanwinsten zijn voorgesteld:

https://kadoc.kuleuven.be/8_projecten/2022/tijdschriften_picture/2022_03_tijdschriften-in-the-picture

Zoals verwacht betrof het een grote variatie aan titels van zowel grote als kleine organisaties met een internationaal of juist zeer lokaal bereik. Wat opviel was de relatief grote aanwezigheid van uitgaven over nieuwe vormen van religieuze beleving en spiritualiteit die aan populariteit wonnen na 1960, zoals new age. Al gaat het vaker om kleine aantallen nummers van een titel. Toch draagt het project zo bij tot de verdere diversifiëring en verruiming van de collectie op het vlak van aanwezige religies, vooral die een opmars maakte na 1960, een strategische doelstelling in de net gestarte beleidsperiode.

Link naar alle periodieken in de catalogus:

https://kadoc.limo.libis.be/discovery/search?query=any,contains,KY*&tab=COLLECTIE_KADOC_SLOT&search_scope=KADOC_P_E_D_PROFILE&vid=32KUL_KADOC:KADOC&facet=rtype,include,journal_s&facet=library,exclude,1480%E2%80%9311839987750001480&lang=en&offset=0&pcAvailability=false

Alle nieuwe titels werden ook opgenomen in ODIS, waar ze gelinkt worden met organisaties, personen en archieven. Link naar periodieken in ODIS:

<https://www.odis.be/hercules/search2.php?histid=1003218>

2 Verspreiden als open data via Wikimedia

De collectiedata, zowel die in het project werden verzameld als ook de oude bibliografische records, werden verspreid als linked open data. De volledige collectie tijdschriften en kranten werd dus ingeladen in Wikidata en covers van periodieken werden opgeladen in Wikimedia Commons. Zo krijgt het erfgoed meer zichtbaarheid en zijn de gegevens optimaal herbruikbaar. De aanwezige kennis werd ook ingezet voor het delen van informatie in tien Wikipedia-artikelen over relevante periodieken.

Voor het uitwerken van dit werkpakket werd verder gewerkt aan de hand van de handleiding die in het project '*KX-files ontrafeld*' tot stand kwam en werd ook CAVA als ervaringsdeskundige geconsulteerd op 13 maart 2023. Daarnaast volgde medewerker Matti Pen een meemoo Bootcamp Open Data in mei 2023 om zich verder te verdiepen in de materie. Nieuw voor KADOC was het opladen van beelden en hiervoor werd een begeleidende handleiding opgemaakt voor latere acties.

Een overzicht van geïmporteerde elementen per Wikidatarecord (van een periodiek) is terug te vinden als bijlage in dit document. Bij het importeren vormde de links die bestaan tussen verschillende titels die voorafgaan of volgen op een geïmporteerde titel en titelwijzigingen een uitdaging. De volledige set werd opgedeeld in subsets met en zonder relatie met andere titels. Deze links (P-nummers 155 (follows) en 156 (followed by)) en titelwijzigingen (P-nummers 580 (start time) en 582 (end time) per titelwijziging) werden meegenomen in elk record.

Hieronder enkel cijfers en voorbeelden:

- 4494 organisaties werden gepubliceerd als Wikidatarecord.
In voorbereiding van de import van periodiektitels, werden zo veel mogelijk uitgevers ingeladen in Wikidata om de titels aan de koppelen. Dit resulteerde in 42% gelinkte titels aan 4494 nieuwe of gewijzigde organisatierecords in Wikidata.
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q123935128>
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q49227082>
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q106204597>
- 13 548 periodieken werden gepubliceerd als Wikidatarecord.
Indien er voor een titel al een record bestond, werd dit verrijkt in Wikidata (het betrof 136 records).
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q123926018>
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q3055365> (gewijzigd bestaand record)
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q123926048>
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q123634944>
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q57076080> (gewijzigd bestaand record)
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q124220656> (link met voorgaande titel, follows)
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q124220794> (link met opvolgende titel, followed by)
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q124220531> (titelwijziging, start time-end time)
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q124220532> (titelwijziging, start time-end time)
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q124220533> (titelwijziging, start time-end time)
 - o <https://www.wikidata.org/wiki/Q124220534> (titelwijziging, start time-end time)
- 133 afbeeldingen werden opgenomen in Wikimedia Commons met een scan van de cover van een periodiek:
 - o https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:KADOC-KU_Leuven_Heritage_Library_journal_covers_collection
 - o KADOC werkte met een termijn van 140 jaar na publicatie (vanwege auteursrechten) voor opname in Wikimedia Commons als open data. Het aantal afbeeldingen is lager dan voorzien omdat we van 43 titels niet over voldoende oude exemplaren beschikten (van vóór 1883) om ze rechtenvrij te publiceren in Wikimedia, al weten we dat de titel voor het eerst voor 1883 verscheen.
- 10 Wikipedialemma's werden opgemaakt:
 - o https://nl.wikipedia.org/wiki/Onze_Hoop
 - o https://nl.wikipedia.org/wiki/Welzijnszorg_%26_Zingeving:_een_christelijk_perspectief
 - o [https://nl.wikipedia.org/wiki/Onder_Ons_\(Ziekenzorg_CM\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Onder_Ons_(Ziekenzorg_CM))
 - o <https://nl.wikipedia.org/wiki/Boer%26Tuinder>
 - o https://nl.wikipedia.org/wiki/Averbode%27s_weekblad
 - o https://nl.wikipedia.org/wiki/Travailleur_arabe
 - o https://nl.wikipedia.org/wiki/Missi%C3%ABn_van_Scheut
 - o https://nl.wikipedia.org/wiki/De_Scout

- https://nl.wikipedia.org/wiki/Pr%C3%A9cis_Historiques (met afbeelding uit Wikimedia Commons)
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Le_mouvement_antiesclavagiste
- Er werd telkens een link gelegd in Wikidata naar het Wikipedia-artikel bv. <https://www.wikidata.org/wiki/Q123649491>

3 Onderzoek naar dataverrijking in functie van toekomstige digitalisering

Het voorbereiden van digitalisering van periodieken is in veel instellingen een tijdrovende taak. Naast inhoudelijke selectie wordt er ook getoetst en geselecteerd aan de hand van criteria zoals beschikbaarheid van een digitaal exemplaar elders. Als er elders een digitaal exemplaar beschikbaar is, zal KADOC de titel uitsluiten van de lijst met digitaliseringsprioriteiten. KADOC wilde daarom onderzoeken hoe deze selectie verder geautomatiseerd kon worden.

Door het automatisch vergelijken van bibliografische data en verrijken met links naar gedigitaliseerde exemplaren worden manuele zoekacties vermeden of tot een minimum herleid. Daarnaast de verzamelde links relevant voor lezers. KADOC zocht naar beschikbare sets van (open)data om deze te vergelijken met de eigen catalogus en gegevens aan te vullen. Het werkte een workflow uit voor dataverrijking die intussen in gebruik werd genomen (ook voor andere bibliotheken in het Libisnet). Ervaringen van projectpartners werden meegenomen bij de uitwerking van dit werkpakket. Naast formele bijeenkomst op 25 november 2022 vonden er tussen juni en december 2023 verschillende informele gesprekken plaats met partners als LIBIS, Vlaamse Erfgoedbibliotheken, KB Nederland, UA/Antilope. Bij het uitwerken van dit projectluik stonden we in contact met Vlaamse Erfgoedbibliotheken die de ontwikkelingen inzake OSLO voor bibliotheken opvolgde binnen het IMPRESSUM-project. Toen KADOC het onderzoek aanvatte waren er echter nog geen bruikbare datasets of specificaties voorhanden om mee te nemen. Intussen maakt KADOC deel uit van de OSLO-werkgroep.

Het proces en de bevindingen werden gepubliceerd op CEST en bekend gemaakt (zie hieronder): https://www.projectcest.be/wiki/Publicatie:Tijdschriften_in_the_picture._Matching_van_datasets_en_dataverrijking_van_tijdschriftrecords

BIJLAGE Gebruikte Wikidata elementen voor periodieken

Naam wikidata element	Wikidata-ID	Type	Beschrijving
Description			"periodical" Language = English; "tijdschrift" Language = Dutch
Description			Also known as
Instance of	P31	Item	"periodical"
Country of origin	P495	Item	Land van oorsprong creatieve werk
Language of work	P407	Item	Taal van het werk
Issuing agent of work	P9901	Item	Uitgevende agent van het werk
Title	P1476	Monolingual text	Titel van het werk
Subtitle	P1680	Monolingual text	Ondertitel
Follows	P155	Item	Voorgaand item in een serie waarvan dit onderwerp deel uitmaakt
Followed by	P156	Item	Volgende item in een serie waarvan dit onderwerp deel uitmaakt, gebruik P1366 (vervangen door) indien het item geheel is vervangen (bijv. politieke functie en bestuurlijke eenheid)
Title: Start time	P580	Item	Begindatum
Title: End time	P582	Item	Einddatum
Headquarters location	P159	Item	Plaats van publicatie
Inception	P571	Item	Datum van oprichting of creatie
Dissolved, abolished or demolished date	P576	Item	Opheffingsdatum
Inventory number	P217	String	Inventarisnummer
Collection	P195	Item	Collectie
Described at URL	P973	URL	Beschreven op URL
ODIS ID	P2372	External identifier	
ISSN	P236	External identifier	